

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

MAI VIỆT ANH

**NHỮNG GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM ĐẢM BẢO AN NINH
LƯƠNG THỰC TẠI TỈNH BẮC KẠN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2012

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

MAI VIỆT ANH

**NHỮNG GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM ĐẢM BẢO AN NINH
LƯƠNG THỰC TẠI TỈNH BẮC KẠN**

Chuyên ngành: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP
Mã số: 60.31.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. ĐỖ THỊ BẮC

THÁI NGUYÊN - 2012

LỜI CAM ĐOAN

Luận văn Thạc sỹ “ *Những giải pháp chủ yếu nhằm đảm bảo an ninh lương thực tại tỉnh Bắc Kạn*”, chuyên ngành Kinh tế Nông nghiệp, mã số 60.31.10, đây là công trình của riêng tôi, luận văn đã sử dụng thông tin từ nhiều nguồn tài liệu khác nhau.

Tôi xin cam đoan, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi xin cam đoan, các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Mai Việt Anh

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện đề tài: “*Những giải pháp chủ yếu nhằm đảm bảo an ninh lương thực tại tỉnh Bắc Kạn*”, tôi đã nhận được sự hướng dẫn, giúp đỡ, động viên của nhiều cá nhân và tập thể. Tôi xin được bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc nhất tới tất cả các cá nhân và tập thể đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong học tập và nghiên cứu.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng Quản lý đào tạo Sau đại học, các thầy cô giáo Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh Thái Nguyên, đặc biệt là cô giáo PGS.TS Đỗ Thị Bắc, đã nhiệt tình hướng dẫn chỉ bảo tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và thực hiện đề tài của mình.

Trong quá trình thực hiện đề tài tôi còn nhận được sự giúp đỡ và cộng tác của các cá nhân và tập thể: Cục thống kê tỉnh Bắc Kạn, Sở Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn tỉnh Bắc Kạn và các hộ gia đình đã tạo điều kiện cho tôi trong quá trình điều tra thu thập số liệu, cũng như nghiên cứu thực hiện đề tài, tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành nhất tới các anh, chị và các bạn.

Tôi xin cảm ơn sự động viên, giúp đỡ của bạn bè và gia đình đã giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn mọi sự giúp đỡ quý báu đó!

Thái Nguyên, ngày 10 tháng 6 năm 2012

Tác giả luận văn

Mai Việt Anh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC BIỂU ĐỒ.....	viii
MỞ ĐẦU.....	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài.....	2
3. Đối tượng nghiên cứu, phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của luận văn.....	3
5. Bố cục của Luận văn.....	3
Chương 1.....	4
CƠ SỞ LÝ LUẬN, THỰC TIỄN VỀ AN NINH LƯƠNG THỰC VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	4
1.1. Một số lý luận về an ninh lương thực.....	4
1.2. Vị trí, vai trò và đặc điểm về an ninh lương thực.....	5
1.2.1. Vị trí, vai trò của an ninh lương thực.....	5
1.2.2. Đặc điểm về đảm bảo an ninh lương thực ở nước ta.....	7
1.3. Nội dung về an ninh lương thực.....	9
1.4. Những nhân tố ảnh hưởng đến an ninh lương thực.....	13
1.4.1. Biến đổi giá lương thực.....	13
1.4.2. Nguồn nhân lực và dân số tăng.....	15
1.4.3. Điều kiện tự nhiên và biến đổi khí hậu.....	16
1.4.4. Các nhân tố tác động bên ngoài.....	16

1.5. Tình hình về an ninh lương thực của một số nước trên thế giới và ở Việt Nam, bài học kinh nghiệm.....	18
1.5.1. Tình hình về an ninh lương thực của một số nước trên thế giới....	18
1.5.2. Tình hình về an ninh lương thực ở Việt Nam	24
1.6. Phương pháp nghiên cứu	29
1.6.1. Chọn địa điểm nghiên cứu	29
1.6.2. Thu thập số liệu	29
1.6.3. Xử lý số liệu	31
1.6.4. Phương pháp phân tích.....	32
1.6.5. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	32
Chương 2.....	36
THỰC TRẠNG AN NINH LƯƠNG THỰC TẠI TỈNH BẮC KẠN	36
2.1. Các nhân tố ảnh hưởng đến an ninh lương thực tỉnh Bắc Kạn.....	36
2.1.1. Điều kiện tự nhiên	36
2.1.2. Nguồn nhân lực	43
2.1.3. Tình hình cơ sở hạ tầng, vật chất kỹ thuật đến đảm bảo an.....	49
2.1.4. Ảnh hưởng của yếu tố quản lý và chính sách đến sản xuất nông nghiệp	51
2.1.5. Thị trường và các tác động từ bên ngoài tới vấn đề đảm bảo an ninh lương thực trong tỉnh.....	53
2.1.6. Đánh giá chung các nhân tố ảnh hưởng đến an ninh lương thực tỉnh Bắc Kạn	56
2.2. Thực trạng về vấn đề an ninh lương thực tại tỉnh Bắc Kạn.....	58
2.2.1. Thực trạng về cung lương thực tỉnh Bắc Kạn.....	59
2.2.2. Thực trạng về cầu lương thực tỉnh Bắc Kạn	70
2.2.3. Cân đối cung - cầu lương thực	73
2.3. Đánh giá chung về tình hình an ninh lương thực tỉnh Bắc Kạn	74

2.3.1. Những mặt đạt được.....	74
2.3.2. Những trở ngại và thách thức.....	75
Chương 3.....	77
ĐỊNH HƯỚNG VÀ NHỮNG GIẢI PHÁP NHẪM BẢO ĐẢM.....	77
AN NINH LƯƠNG THỰC TẠI TỈNH BẮC KẠN.....	77
3.1. Quan điểm về an ninh lương thực tại tỉnh Bắc Kạn.....	77
3.2. Những định hướng, mục tiêu để đưa ra một số giải pháp nhằm đảm bảo an ninh lương thực tỉnh Bắc Kạn.....	79
3.2.1. Những định hướng chủ yếu.....	79
3.2.2. Những mục tiêu chủ yếu.....	82
3.3. Những giải pháp chủ yếu nhằm đảm bảo an ninh lương thực tỉnh Bắc Kạn.....	83
3.3.1. Giải pháp chung.....	83
3.3.2. Giải pháp cụ thể.....	94
3.4. Tổ chức thực hiện.....	99
3.5. Kiến nghị.....	99
KẾT LUẬN.....	102
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	103
PHỤ LỤC.....	105

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

ANLT	: An ninh lương thực
CN	: Công nghiệp
DV	: Dịch vụ
GDP	: Tổng sản phẩm quốc nội
ĐVT	: Đơn vị tính
FAO	: Tổ chức Lương thực và nông nghiệp Liên hợp quốc
NN	: Nông nghiệp
NN & PTNT	: Nông nghiệp và phát triển nông thôn
NLN	: Nông lâm nghiệp
IFAD	: Quỹ Phát triển Nông nghiệp quốc tế
Tr.đ	: Triệu đồng
TTCN	: Tiểu thủ công nghiệp
USD	: Đô la mỹ
UNDP	: Chương trình phát triển Liên Hiệp Quốc
XDCB	: Xây dựng cơ bản
WTO	: Tổ chức thương mại Thế giới
WB	: Ngân hàng Thế giới
WHO	: Tổ chức y tế thế giới
WFP	: Chương trình lương thực thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1 :	Phân loại số lượng mẫu chọn điều tra ở tỉnh Bắc Kạn năm 2011.....	31
Bảng 2.1 :	Các loại đất chủ yếu trên địa bàn tỉnh Bắc Kạn.....	39
Bảng 2.2 :	Tình hình đất đai và sử dụng đất của tỉnh Bắc Kạn năm 2011.....	41
Bảng 2.3 :	Bảng dân số trung bình phân theo huyện, thị xã tại tỉnh Bắc Kạn năm 2011.....	44
Bảng 2.4 :	Số lượng và cơ cấu hộ ở nông thôn tỉnh Bắc Kạn 2011	45
Bảng 2.5 :	Tỷ lệ lao động đang làm việc đã qua đào tạo trong các ngành kinh tế năm 2009-2011.....	47
Bảng 2.6 :	Giá trị sản xuất ngành nông nghiệp tỉnh Bắc kạn năm 2009-2011.....	60
Bảng 2.7 :	Diện tích gieo trồng, năng suất và sản lượng lúa trên địa bàn tỉnh Bắc Kạn năm 2009-2011.....	62
Bảng 2.8 :	Lịch gieo cấy giống lúa của tỉnh Bắc Kạn năm 2011.....	64
Bảng 2.9 :	Tình hình cơ bản của các hộ điều tra sản xuất lúa ở Bắc Kạn năm 2011.....	65
Bảng 2.10 :	Mức đầu tư phân bón và chi phí khác trên 1ha mô hình sản xuất lúa lai của các hộ ở Bắc Kạn năm 2011.....	66
Bảng 2.11 :	Tình hình đầu tư chi phí sản xuất cho 1ha mô hình gieo trồng lúa lai của tỉnh Bắc Kạn năm 2011.....	67
Bảng 2.12 :	Kết quả và hiệu quả kinh tế trên 1 ha mô hình sản xuất lúa lai của các hộ ở Bắc Kạn năm 2011.....	67
Bảng 2.13 :	Mức đầu tư phân bón và chi phí khác trên 1ha mô hình sản xuất lúa thuần của các hộ ở Bắc Kạn năm 2011.....	68
Bảng 2.14 :	Tình hình đầu tư chi phí sản xuất cho 1ha mô hình gieo trồng lúa thuần của tỉnh Bắc Kạn năm 2011.....	68
Bảng 2.15 :	Kết quả và hiệu quả kinh tế trên 1 ha mô hình sản xuất lúa thuần của các hộ ở Bắc Kạn năm 2011.....	69
Bảng 2.16 :	Chi tiêu bình quân đầu người một tháng tỉnh Bắc Kạn năm 2009-2011.....	72
Bảng 2.17 :	Bảng cân đối cung cầu lương thực tỉnh Bắc Kạn năm 2011	73

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 1.1 :	Chỉ số giá lương thực thế giới từ năm 2004- 2010.....	14
Biểu đồ 2.1 :	Tháp dinh dưỡng theo tiêu chuẩn Việt Nam năm 2011..	71